



Referens
Felicia Sellgren

Samrådsredogörelse för detaljplan för Ringleken 1 (Aspens förskola), plannr 54–67

Ärendet

Planområdet ligger i Norsborg. Förslaget till detaljplan syftar till att möjliggöra en förskola i två eller flera våningar, se över behovet av friyta samt hitta goda lösningar för angöring och parkering. I detaljplanen föreslås även en ny boendeparkering norr om förskolan.

Samråd

Planförslaget har varit på samråd under tiden 2 juli 2018 till 24 augusti 2018. Samtliga planhandlingar har funnits tillgängliga i kommunalhuset samt på kommunens hemsida under denna tid. Förslaget har även skickats till alla berörda remissinstanser, fastighetsägare och hyresgäster enligt upprättad sändlista.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Totalt har 15 yttranden kommit in under samrådet. Samtliga finns att tillgå i sin helhet på samhällsbyggnadsförvaltningen.

Synpunkterna redovisas och kommenteras enskilt nedan.

Inkomna yttranden inom samråd tid

Nummer	Avsändare	Datum
S1*	Svenska kraftnät	2018-07-02
S2*	Botkyrka stadsnät	2018-07-03
S3	Skanova	2018-07-11
S4*	Hyresgästföreningen Botkyrka Salem	2018-07-16
S5	Trafikförvaltningen	2018-07-18
S6	Länsstyrelsen	2018-07-26
S7	Lantmäteriet	2018-08-08
S8	Funktionshinderrörelsen	2018-08-08
S9*	Trafikverket	2018-08-15

Nummer	Avsändare	Datum
S10	Vattenfall	2018-08-21
S11	Södertörns brandförsvärsförbund	2018-08-22
S12	Miljö- och hälsoskyddsämnden	2018-08-28
S13	Södertörns fjärrvärme AB	2018-08-29
S14	SRV	2018-08-23

*Ingen erinran

S3. Skanova

Bakgrund

Skanova AB har tagit del av detaljplanen gällande enligt ovan, och låter framföra följande:

Yttrande

Skanova har markförlagda teleanläggningar i och i anslutning till planområdet. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Denna ståndpunkt skall noteras i handlingarna.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra den föreslagna ledningsförläggningen förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta <https://www.ledningskollen.se>

Kabelanvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

För ledningssamordning kontakta Skanovas Nätförvaltning för det aktuella området på tfn (vxl): 08-604 04 90.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats och information om Skanovas teleanläggningar har tillkommit i planbeskrivningen under rubriken Värme, el och tele.

S5. Trafikförvaltningen

Trafikförvaltningen anser att tunnelbanedepån och depåverksamheten tydligare behöver beskrivas i planen. Vi ser också att planförslaget behöver kompletteras med underlag som säkerställer att ingen påverkansrisk på tunnelbanedepån föreligger samt att den planerade skolverksamheten inte påverkas av buller, stomljud eller vibrationer från trafikförvaltningens verksamhet.

Trafikförvaltningen anser vidare att gång- och cykelvägar mellan planområdet och hållplatser och stationer för kollektivtrafiken ska beskrivas i planbeskrivningen. Detta eftersom de utgör en del av hela kollektivtrafikresan. Gång- och cykelvägarna ska vara trygga, gena och tillgängliga för alla, vilket också bör säkerställas i samband med planarbetet.

Påverkansrisk på trafikförvaltningens anläggning

Trafikförvaltningen saknar en motivering till att tunnelbanedepån inte kommer att påverkas. Exploatören bör ta fram följande handlingar som underlag till påståendet:

- Redovisning för hur dagvattnet är tänkt att hanteras
- Riskanalys för grundläggningsarbeten och hur dessa påverkar tunneln
- Lastnedföringsberäkningar

Tredimensionell information

Trafikförvaltningens tunnelbanedepå är en 3D-fastighet med tillhörande officialservitut för skyddszoner med mera. Inom skyddszonen till denna är det inte tillåtet att utan trafikförvaltningens medgivande schakta, spränga, borra, nedföra byggnadsdel eller utföra annat arbete eller ingrepp. För ingrepp som riskerar att påverka depåanläggningen ska avtal träffas mellan parterna. Se mer om denna process under *Genomförande*.

Den nu gällande detaljplanen som planförslaget är tänkt att ersätta gäller parallellt med den 3D-fastighetsplan som omfattar trafikförvaltningens fastighet. Det är trafikförvaltningens åsikt att 3D-fastighetsplanen fortsatt ska gälla parallellt med den nya detaljplanen. Planförslaget bör kompletteras med en redovisning av trafikförvaltningens 3D-fastighet, fastighetens skyddszon

samt bergtäckning. Det bör även kompletteras med en sektionsritning där ny bebyggelse ska tillkomma för att tydliggöra förutsättningarna i tidigt skede.

Därtill bör indelningen mellan kvartersmark och allmän platsmark tydliggöras. Trafikförvaltningens fastighet är i gällande plan placerad på kvartersmark, vilket trafikförvaltningen anser att den också fortsatt ska vara. Om marken ovan depåanläggningen ska ha en annan bestämmelse behöver det framgå hur indelningen ser ut i tvärsnitt.

Buller

Den framtagna bullerutredningen behöver kompletteras för att innehålla eventuella störningar från spårtrafiken. Det är viktigt att stomljud och vibrationer beaktas. Först när en fullständig bullerutredning finns framtagen är det möjligt för trafikförvaltningen att ta ställning till planförslaget.

Planbeskrivning och plankarta ska kompletteras med lämplig information och störningsskyddsbestämmelser utifrån vad bullerutredningen visar.

Vidare ska skolgårdens läge och storlek vara utmärkt på plankartan. Dessutom ska den yta som avses användas för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet markeras särskilt. Båda ytorna ska ha en planbestämmelse för buller. Detta mot bakgrund av Boverkets Rapport 2015:8 *"Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö"*.

Genomförande

I god tid innan byggnationerna påbörjas, ska *"Blankett för anmälan av aktiviteter som påverkar kollektivtrafiken"* skickas in till trafikförvaltningen. Blanketten finns på www.sll.se/bygga. Om projektet efter bedömning anses ha påverkan på kollektivtrafikanläggningen tecknas ett genomförandeavtal. Vid samtliga vibrationsalstrande arbeten såsom sprängning, pålning, spontning inom 50 meter från spåranläggning ska SSÄ TEB-o345 följas.

Kommentar:

En tydligare beskrivning av tunnelbanedepån och depåverksamheten har lagts till i planbeskrivningen.

En tydligare beskrivning av gång- och cykelvägar mellan planområdet och hållplatser och stationer för kollektivtrafiken har lagts till i planbeskrivningen.

I den framtagna dagvattenutredningen redovisas hur dagvatten bör hanteras på fastigheten och förslaget till detaljplan har anpassats efter denna.

Planförslaget har kompletterats med en riskanalys som beskriver vilken påverkansrisk som finns på trafikförvaltningens anläggning. Analysen visar att tunnelbanedepån inte kommer att påverkas av nybyggnationen. Då tunnelbanedepån inte kommer att påverkas behövs inget genomförandeavtal.

3D-fastighetsplanen kommer att fortsätta gälla parallellt med den nya detaljplanen. Planförslaget har kompletterats med en redovisning av trafikförvaltningens 3D-fastighet, fastighetens skyddszon samt bergtäckning.

Planförslaget har inte kompletterats med en sektionsritning som visar var ny bebyggelse ska tillkomma eftersom det ännu inte är bestämt hur den nya byggnaden ska se ut. En illustration som visar utformning av byggnad och skolgård har lagts till i planförslaget. Illustrationen visar en föreslagen placering av den nya byggnaden. I illustrationen redovisas också vilka ytor som kan användas för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet, vilket även beskrivs i text.

I det nya planförslaget omfattas den del av planområdet som överlappar detaljplan för Tunnelbanedepån av markanvändningen (T₂). Bestämmelsen visar att planområdet under jord är kvartersmark och används för tunnelbanetrafik, depåanläggning i berg. För att tydliggöra indelningen mellan kvartersmark och allmän platsmark har underrubriker lagts till i plankartan.

Bullerutredningen har kompletterats med en beskrivning av eventuella störningar från spårtrafiken. Ingen bestämmelse om buller har lagts till i plankartan eftersom utförda trafikmätningar visar att trafiken är mycket låg på Gullrands väg och Hallundavägen under de timmar då det pågår aktivitet på förskolan.

S6. Länsstyrelsen

Botkyrka kommun har översänt förslag till detaljplan, till Länsstyrelsen för samråd. Förskolan Aspen planeras att rivras p.g.a. dess dåliga skick och en planändring ska möjliggöra en ny förskola i två våningar.

Detaljplaneförslaget är upprättat med standardförfarande enligt plan- och

bygglagen (2010:900), PBL.

Av 5 kap. 14 § PBL följer att länsstyrelsen under samrådet särskilt ska

- ta till vara och samordna statens intressen,
- verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken inte upphävs i strid med gällande bestämmelser,
- verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
- verka för att en bebyggelse eller ett byggnadsverk inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Under samrådet ska länsstyrelsen också särskilt ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL samt i övrigt ge råd om tillämpningen av PBL om det behövs från allmän synpunkt.

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det finns risk att föreslagen utformning av planen innebär att miljökvalitetsnormer för vatten enligt 5 kap. miljöbalken inte följs eller att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till människors säkerhet eller till risken för översvämning.

Kommunen har angett att en dagvattenutredning ska tas fram under granskningsskedet. Innan dess kan Länsstyrelsen inte bedöma planens eventuella påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten. Kommunen behöver också förtydliga vad de geotekniska egenskaperna innebär för möjligheten för planens genomförande, för att tydliggöra att risk för ras och skred inte föreligger. Till granskningsskedet behöver även kommunen studera hur marköversvämningar kan påverka planområdet vid kraftiga regn.

Om dessa problem kvarstår vid ett antagande kan Länsstyrelsen komma att ta upp planen för prövning enligt 11 kap. 10 § PBL. Planen kan då komma att upphävas enligt 11 kap. 11 § PBL.

I yttrandet lämnar Länsstyrelsen även rådgivande synpunkter kring barnperspektivet gällande buller och friyta.

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har, i detta skede, följande synpunkter på de områden som Länsstyrelsen har att bevaka enligt 11 kap. 10 § PBL.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Dagvattenutredning kommer att tas fram under granskningsskedet. Planhandlingarna saknar information om miljö kvalitetsnormer (MKN) och en bedömning av eventuella effekter av planens exploatering på möjligheten att följa MKN.

För att Länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning av hur detaljplanens exploatering påverkar möjligheten att följa beslutade miljö kvalitetsnormer behöver kommunen ange vilka vattenförekomster som kan vara berörda av planen, vilken statusklassificering som gäller och vilka miljö kvalitetsnormer det är som ska följas. Kommunen behöver utifrån detta föra ett resonemang kring sitt ställningstagande gällande påverkan på miljö kvalitetsnormerna.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska redovisa hur eventuella utsläpp av dagvatten från planområdet kommer att påverka berörda vattenförekomster. Det är viktigt att kommunen redogör för eventuella effekter av planen på de enskilda kvalitetsfaktorerna som har betydelse för vattnets ekologiska och kemiska status.

För att bedöma interaktioner mellan påförda belastningar (mängder) av ämnen och reaktionen på halterna i vattenförekomsten behöver bedömningen utgå från de allmänna förhållandena i vattenförekomsten.

Hälsa och säkerhet

Ras och skred

Det saknas en beskrivning av vad de geotekniska egenskaperna innebär för möjligheten till detaljplanens genomförande. Kommunen ska till granskningsskedet tydligt utreda att ras och skred inte kan inträffa i planområdet och att eventuella åtgärder/restriktioner ska föras in i planbeskrivningen samt plankarta.

Enligt PBL åligger det kommunen att utreda markens lämplighet utifrån bland annat risken för ras och skred. I detaljplanen ska det vara klarlagt om markanvändningen är lämplig utifrån geotekniska aspekter samt eventuella restriktioner ska skrivas in som planbestämmelse. Kommunen behöver tydligt motivera om de bedömer att marken är lämplig för planerad bebyggelse. De geotekniska egenskaperna kan komma att ändras i ett framtida blötare och varmare klimat vilket är något som kommunen behöver ta hänsyn till.

SGU, SGI och MSB har gemensamt tagit fram ett underlag som visar förutsättningar för skred i finkorniga jordarter. Underlaget kan användas i tidiga skeden av planprocessen för stabilitetskartering och riskbedömning. I kartvisaren kan ses att en del av det aktuella området pekas ut som aktsamhetsområden; de områden där det finns förutsättningar för att skred i finjord kan ske. Informationen är tänkt att användas för att peka ut områden där ytterligare bedömningar och undersökningar kan behöva tas fram. Länsstyrelsen vill meddela att detta underlag finns att tillgå kommunen:

<http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/#>

Översvämningar och skyfall

Länsstyrelsen bedömer att kommunen ska studera marköversvämningar vid kraftig nederbörd. Kommunen ska beskriva hur området påverkas av ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,25 och om nödvändigt även ge förslag om riskreducerande åtgärder. Kommunen ska redovisa vart vattnet tar vägen och ansamlas vid 100 års regn med klimatfaktor. Viktigt att beakta för kommunen är att vattnet inte får avrinna så att övriga byggnader och viktig infrastruktur utanför planområdet blir översvämmade. Kommunen ska även beakta de lågpunkter som finns i planområdet.

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram en lågpunktskartering för länet som visar var i landskapet vatten kan ansamlas vid kraftig nederbörd. Karteringen visar vart vatten kan ansamlas inom delar av aktuellt planområde. Lågpunktskarteringen kan användas som aktsamhetskarta där kommunen sedan kan göra en mer detaljerad kartering över problemområden. Länsstyrelsen vill meddela att denna kartering är tillgänglig i Länsstyrelsens WebbGIS:
<http://extwebbgis.lansstyrelsen.se/Stockholm/Planeringsunderlag/index.aspx?bookmark=328>

Länsstyrelsen vill även passa på att meddela att våra rekommendationer gällande hur risken för översvämning till följd av skyfall behöver hanteras i den fysiska planeringen finns tillgänglig på vår webbplats:
<https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2018/rekommendationer-for-hantering-av-oversvamning-till-foljd-av-skyfall.html>

Rådgivande synpunkter

Barnperspektivet

Buller

Länsstyrelsen ser positivt på att ett bullerskydd avses uppföras för att bullernivån ska vara högst 50 dBA ekvivalent nivå utomhus, istället för 50–55 dBA

som är den nivå som uppmätts på fastigheten. Till granskningsskedet får det gärna förtydligas hur detta ska säkerställas.

Friyta

Eftersom friytan för förskolebarnen understiger Boverkets rekommendation på 40 kvm per barn och istället beräknas till 36 kvm per barn, kan det vara extra viktigt att arbeta med utformningen av förskolegården. Kommunen har angett att förskolegården omges av skogspartier som är lättillgängliga utflyktsmål och därför anses 36 kvm per vara tillräckligt. Dock har forskning visat att lek utanför gården inte blir fri på samma sätt som på det sättet som är möjligt på en förskolegård, vilket också framgår i den skrift som tagits fram av Movium och Boverket: *Gör plats för barn och unga!*

<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2015/gor-plats-forbarn-och-unga.pdf>

Behovsbedömning/undersökning

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att detaljplanens genomförande inte kan förväntas medföra betydande miljöpåverkan.

Kommentar:

Miljö kvalitetsnormer för vatten

En dagvattenutredning har tagits fram inför detaljplanens granskningsskede som redovisar de miljö kvalitetsnormer (MKN) och den statusklassificering som gäller för recipienten Albysjön som är den vattenförekomst som påverkas av planen. Eftersom planområdet ligger inom yttre skyddsområde för östra Mälarens vattenförekomst beskrivs även i dagvattenutredningen att skyddsföreskrifter behöver följas för denna.

I dagvattenutredningen redovisas hur utsläpp av dagvatten från planområdet kommer att påverka berörda vattenförekomster samt vilka åtgärder som behöver göras för att vattenförekomsterna inte ska påverkas mer än vad de gör idag. Förslaget till detaljplan har anpassats efter dagvattenutredningen.

Hälsa och säkerhet

Ras och skred

Enligt SGU:s kartläggning av risk för skred i finkornig jordart ligger planområdet inte inom ett riskområde. Planbeskrivningen har kompletterats med information om planområdets geotekniska förhållanden som visar att det inte finns någon risk för ras och skred i området.

Översvämningar och skyfall

I framtagen dagvattenutredning redovisas att det inte föreligger någon betydande risk för översvämning vid ett 100-årsregn med klimatfaktor 1,25. I utredningen beskrivs vikten av att ha rätt höjdsättning vid byggnation så att flöden utöver ledningskapaciteten kan avledas på ett säkert sätt bort från byggnad och anläggningar. En beskrivning om detta har lagts till i planbeskrivningen. Höjdsättning har inte lagts till i plankartan eftersom utformning av byggnad och övriga ytor ännu inte är bestämd på förskolans fastighet.

Rådgivande synpunkter

Buller

Trafikmätningar för Gullrands väg och Hallundavägen har tagits fram som visar antalet passerande fordon på vägarna under sju dygn. Mätningarna visar att trafiken alltid är relativt låg på vägarna och att nästan all trafik uppkommer under vardagens morgon- och eftermiddagstimmar. Detta betyder att under den tid då det är mest aktivitet på verksamheten är trafiken mycket låg. Därför finns ingen reglering av buller i detaljplanen. I planbeskrivningen finns en rekommendation om att bullerskydd kan uppföras på fastighetens mest utsatta del.

Friyta

En illustration som visar utformning av skolgård och byggnad har lagts till i planförslaget. Där redovisas vilka ytor som kan användas för lek, rekreation och pedagogisk verksamhet, vilket även beskrivs i planbeskrivningen.

S7. Lantmäteriet

Delar av planen som måste förbättras

Grundkarta

- Gatubeteckningar saknas.
- Befintligt servitut som belastar planområdet framgår inte av grundkartan.

Plankarta och bestämmelser

Det framgår inte tydligt vad som utgör kvartersmark respektive allmän platsmark.

Plan- och genomförandebeskrivning

Inga synpunkter.

Delar av planen som bör förbättras

Grundkarta

Inga synpunkter.

Plankarta och bestämmelser

Av tydlighetsskäl avråder Lantmäteriet från användning av illustrationer i plankartan.

Plan- och genomförandebeskrivning

Inga synpunkter.

Övrigt

Lantmäteriet har inte tagit ställning till innehållet i fastighetsförteckningen.

Kommentar:

Grundkarta

Gatubeteckningar och befintligt servitut har lagts till i grundkartan.

Plankarta och bestämmelser

Vilka områden som utgör kvartersmark respektive allmän platsmark har förtydligats i plankartan genom att underrubriker har lagts till. Illustrationer i plankartan har tagits bort och ersatts med en illustrationskarta.

S8. Funktionshinderrörelsen

Vi hänvisar till vårt tidigare yttrande (2017-06-18) gällande förskolorna Måsen, Ametisten, Örtagården och Anemonen, se bilaga.

Vi vill särskilt understryka betydelsen av att förskolornas projektering utgår från Västra Götalandsregionens riktlinjer och standard för tillgänglig fysisk miljö. Att all ny- och ombyggnation grundar sig på universell utformning har en avgörande betydelse för förverkligandet av ett jämlikt Botkyrka. Det är också angeläget att kommunens sakkunnige i fysisk tillgänglighet Berith Ramstedt får bidra med sina sakkunskaper i den fortsatta processen, alltifrån planering till slutbesiktning.

Bilaga – Yttrande över förslag till detaljplaner för fyra nya förskolor (2017-06-18)

Bristande tillgänglighet en form av diskriminering

Kommunfullmäktige har under våren fattat beslut om en strategi samt riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Beslutet tydliggör att ingen i Botkyrka får uppleva diskriminering på grund av bristande tillgänglighet. Detsamma framgår av kommunens nya policy och riktlinjer för upphandling och inköp. Den svenska diskrimineringslagstiftningen omfattar sedan 2015 bristande tillgänglighet som en form av diskriminering. Vad gäller utbildningssektorn omfattar diskrimineringslagen alla skolformer, alltså även förskolor. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha möjlighet till ett livslångt lärande. Enligt diskrimineringslagstiftningen ska därför utbildningssektorn vara tillgänglig såväl fysiskt, socialt som pedagogiskt. Ingen elev, pedagog eller anhörig får på grund av begränsad funktionsförmåga hamna utanför lärandet och skolans gemenskap. Tillgänglighetsperspektivet saknas helt i de fyra detaljplaneförslagen vilket är oroväckande.

Verktyg och kompetens

Botkyrka har länge haft en stark position vad gäller kommunernas tillgänglighetsarbete. Men tyvärr är kommunen inte så tillgänglig som en kan tro. Öppna jämförelser visar att Botkyrka kommun i dagsläget sticker ut negativt jämfört med andra kommuner vad gäller tillgänglig fysisk miljö. För att vända den negativa trenden har tekniska förvaltningen anställt en tillgänglighetssamordnare för fysisk miljö, Berith Ramstedt. Berith ansvarar bland annat för återuppbyggnaden av Tillgänglighetsdatabasen, TD2. Hon ska också bistå med sin sakkunskap vid all ny- och ombyggnation.

Inom Västra Götalandsregionen har man sedan länge ett strukturerat och välorganiserat arbete för ökad tillgänglighet. Regionen delar gärna med sig av sina erfarenheter och verktyg till andra kommuner. Bland annat har regionen arbetat fram gemensamma riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet till inom- och utomhusmiljöer. För att ingen, vare sig barn eller vuxna, ska bli utestängda från förskolorna måste alla upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Det framgår tydligt i Funktionsrättkonventionen samt Botkyrka kommuns riktlinjer för upphandling och inköp. Utgångspunkten för universell utformning är att vidga målgruppen och se till människors skilda behov i olika situationer i livet, istället för att fokusera på särlösningar för vissa grupper, exempelvis personer med funktionsnedsättning. Frångängligheten är också en viktig fråga. Det vill säga att alla, oavsett funktionsförmåga, så själv-

ständigt som möjligt kan komma i säkerhet vid brand eller annan fara. Vi vill därför understryka vikten av att förskolornas projektering utgår från Västra Götalandsregionens riktlinjer och standard för tillgänglig fysisk miljö. Det är också angeläget att Berith Ramstedt får bidra med sina sakkunskaper i den fortsatta processen, alltifrån planering till slutbesiktning.

Övriga synpunkter

Som vi uppfattar planbeskrivningen kommer varje förskola ha en parkeringsplats reserverad för personal med särskilt parkeringstillstånd. Även föräldrar kan ha ett särskilt parkeringstillstånd. Det måste alltså finnas en lösning för gemensamma sammankomster som exempelvis föräldramöte. Personer som använder rullstol har ibland bil där rullstolen tas in och ut från sidan av fordonet. Det kräver en tillräcklig bredd för att kunna fälla ut en ramp samt plats för att komma upp på och av rampen. För att det ska fungera måste **bredden vara minst 5 meter om platsen inte är placerad intill en fri yta**. Vi förutsätter att de anpassade parkeringsplatserna uppfyller de kraven.

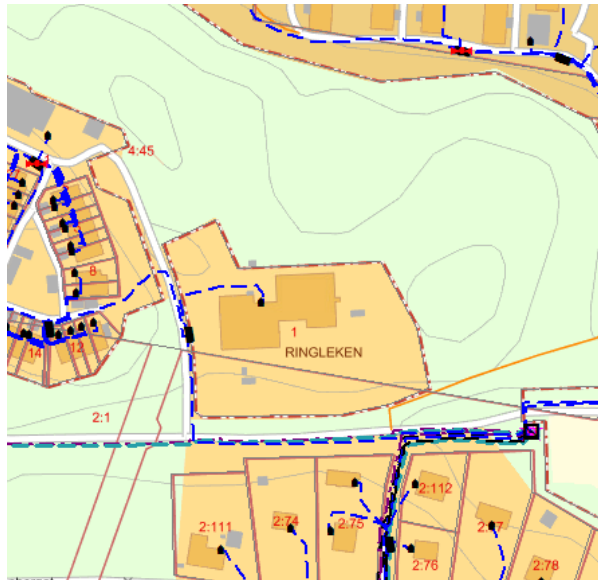
Kommentar:

Bedömningen är att förutsättningarna för tillgängligheten inte kommer att påverkas. Förutsättningar finns i planen för att uppfylla gällande krav på parkering för funktionshindrade inom 25 meter från huvudentrén.

S10. Vattenfall

Vattenfall Eldistribution AB, nedan kallad Vattenfall har tagit del av samrådshandlingarna för rubricerat ärende och lämnar följande yttrande.

Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet vilket visas av bifogad karta, turkos linje = 20 kV högspänningsledning, röd linje = 10 kV högspänningsledning, blå linje = 0,4 kV lågspänningsledning. Heldragna linjer är luftledningar och streckade linjer är markförlagda kablar. Ledningarnas läge i kartan är ungefärligt. Nätstationer visas som svart blyxtförsedd kvadrat.



Eventuell flytt/förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploitören.

Vattenfall har ej något ytterligare att erinra mot rubricerat ärende. Vattenfall informerar därför endast om följande krav, se övrigt.

Övrigt

Offert på eventuella el-serviser, både byggkraft och permanent servis, beställs via <https://www.vattenfalleldistribution.se/el-hem-till-dig/> eller på telefon: 020-82 10 00.

Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras. Detta beställs via Post och telestyrelsens www.ledningskollen.se. Om ärendet brådskar kontakta Vattenfalls kundtjänst på telefon: 020-82 10 00, kostnaden för utryckningen debiteras då beställaren.

Befintliga elanläggningar måste hållas tillgängliga under alla skeden av plangenomförandet.

Vattenfalls markförlagda kablar får inte byggas över och Vattenfalls anläggningar måste uppfylla det säkerhetsavstånd som framgår av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter.

Kommentar:

Synpunkterna har noterats.

S11. Södertörns brandförsvarsförbund

Risker i omgivningen

Sbff bedömer inte att det finns några risker i omgivningen som föranleder vidare riskutredning.

Räddningstjänstens möjlighet till insats

Sbff bedömer inte att den nya detaljplanen förändrar räddningstjänstens förutsättningar för insats med avseende framkomlighet och brandvattenförsörjning.

Psykosocial miljö

Sbff anser att kommunens bebyggelse bör vara planerad utifrån ett trygghet- och säkerhetsfrämjande perspektiv. Det bör finnas en strategi för hur tryggheten ska beaktas och den bör framgå i detaljplanens alla skeden.

Sbff anser att det kring byggnaden inte ska finnas några undanskymda platser som kan nyttjas som tillhållsplatser för personer och därmed utgöra en risk för bland annat anlagd brand samt otrygghetskänsla. För att minska risk för anlagd brand förordar Sbff att detaljplanen inte ska ge möjlighet att bygga fasad i brännbart material.

Sbff anser också att byggnader bör utformas så att möjlighet att klättra samt vistas på tak och liknande försvåras. Att personer vistas olovligt på tak kan bidra till fallrisk, risk för anlagd brand samt en generell otrygghetskänsla. Södertörns brandförsvarsförbund anser att denna fråga bör beaktas i detaljplanen.

Kommentar:

Psykosocial miljö

I detaljplanen regleras att byggnaden måste placeras minst 1,5 meter från fastighetsgräns, vilket skapar möjligheten att vistas runtomkring hela byggnaden. På så vis minskar risken för att undanskymda och otrygga platser skapas.

Den nya förskolebyggnaden kommer att uppföras i två våningar vilket kommer att försvåra möjligheten till att klättra på byggnaden jämfört med idag.

Det är möjligt att i detaljplan reglera vilka material som byggnaden ska vara i, men eftersom icke-brännbara material omfattar ett så stort omfång av olika material anser kommunen att en sådan reglering vore alltför omfattande. För

att uppmärksamma brandrisken för byggnaden har ett stycke lagts till i detaljplanens planbeskrivning under rubriken Förutsättningar och förändringar.

Andra trygghetsåtgärder, såsom placering av belysning och utformning av gård, kommer att hanteras i byggnationsskedet.

S12. Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Dagvatten

Planområdet ligger inom sekundär skyddszon för Östra Mälarens vattenskyddsområde där utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdtytor, som nya trafik-, parkerings- och industriytor, inte får ske direkt till ytvatten utan föregående rening, enligt vattenskyddsföreskrifterna. Planområdet ligger inom kommunens verksamhetsområde för dagvatten vars recipient är Albysjön. Vattnmyndigheten bedömer att det finns risk för att miljö kvalitetsnormerna god ekologisk status och god kemisk status inte uppnås år 2021. Miljöenheten bedömer likt planförslaget att en dagvattenutredning bör utföras, som utreder hur det förorenade dagvatten som uppstår kan renas så att belastningen på nedströms liggande vatten eller grundvatten inte ökar.

Buller

Planområdet är utsatt för buller högre än 50 dBA ekvivalent ljudnivå från vägtrafik på Hallundavägen, söder om förskolan och från Gullrands väg, väster om förskolan. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för buller på skolgård från väg- och spårtrafik (2017) bör bullernivå från vägtrafik inte överskrida 50 dBA på delar av skolgårdar som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet.

Miljöenheten har inga uppgifter på att det förkommit klagomål på trafikbuller på befintlig förskola men har tidigare mottagit klagomål från andra förskolor från föräldrar som upplever att barnens utemiljö är för bullrig. Enligt 9 kap. 9 § miljöbalken ska lokaler för allmänna ändamål exempelvis en förskola, brukas på ett sådant sätt att olägenhet för människors hälsa inte uppkommer.

Enligt en trafikbullerutredning, framtagen av Akustikkonsulten 2018 kan den nya byggnadens placering och utformning avgöra hur stor yta av planområdet som inte överskrider riktvärdena. Enligt ett av förslagen i utredningen framgår det att vid en viss typ av placering och utformning av byggnaden kan 50% av fastighetens gårdsyta anordnas för lek, vila och pedagogisk verksamhet med högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå. På övriga gårdsytor uppgår ekvivalent ljudnivå till ca 50-55 dBA. Det framgår inte i detaljplanen hur man har implementerat utredningens resultat och förslår istället att man uppför ett bullerskydd på

fastighetens sydvästra del. Till granskningskedet bör det framgå hur man har implementerat bullerutredningen för att ge bästa möjliga ljudnivå på förskolegården.

Kommentar:

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram inför detaljplanens granskningskede. Detaljplanen har anpassats efter denna.

Buller

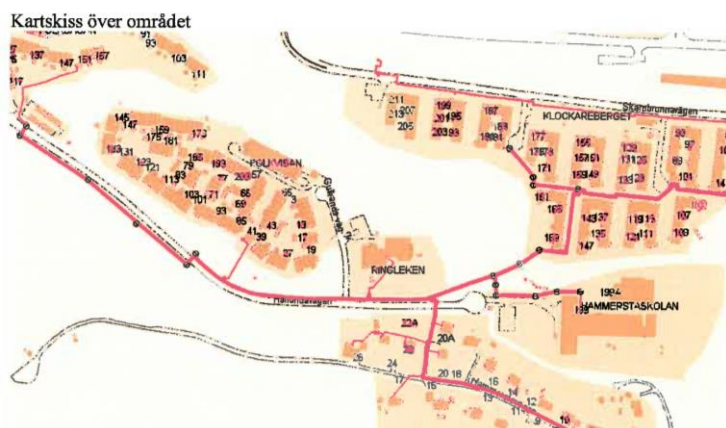
Trafikmätningar för Gullrands väg och Hallundavägen har tagits fram som visar antalet passerande fordon på vägarna under sju dygn. Mätningarna visar att trafiken alltid är relativt låg på vägarna och att nästan all trafik uppkommer under vardagens morgon- och eftermiddagstimmar. Detta betyder att under den tid då det är mest aktivitet på verksamheten är trafiken mycket låg. Därför finns ingen reglering av buller i detaljplanen. I planbeskrivningen finns en rekommendation om att bullerskydd kan uppföras på fastighetens mest utsatta del.

S13. Södertörns fjärrvärme AB

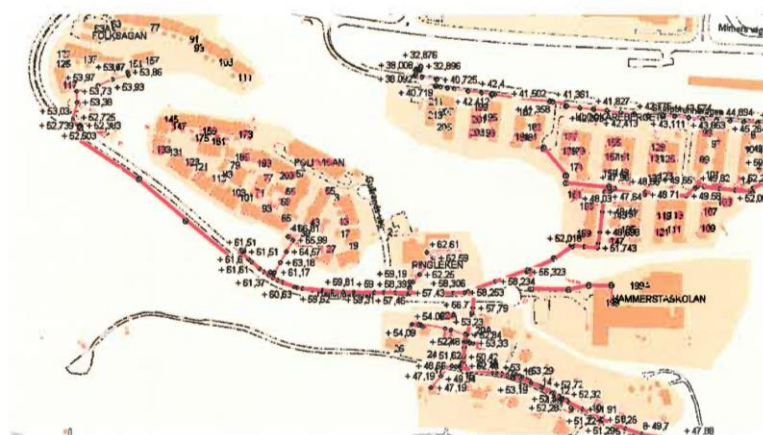
Om kommunalmark överförs till kvartersmark, ska befintliga fjärrvärmeledningar skyddas genom införande av u-område på detaljplanen, samt att kommunen medverkar till upprättande av servituts- eller ledningsrättsavtal, med ny fastighetsägare. Eventuell flytt av fjärrvärmeledning bekostas av beställaren.

Teknisk försörjning

Föreslår att uppvärmning sker med vattenburna system som kan ansluta till fjärrvärmenätet. Södertörns Fjärrvärme AB har fjärrvärme i området via Hallundavägen och kv. Folkvisan 2-100, Eriksberg; 2:112, Hammerstaskolan och förskolan Aspen är ansluten till fjärrvärme.



Z-höjder inom området är i höjdsystem RH2000



Kommentar:

Ingen kommunalmark med befintliga fjärrvärmeledningar kommer att överföras till kvartersmark. Information om att uppvärmning kan ske med vattenburna system har förts in i planbeskrivningen.

S14. SRV

SRV har tagit del av samrådshandling avseende Ringleken 1. SRV ser positivt på förslaget med ett separat område till sophantering men an väl dimensionerad vändyta på 21 meter.

Kommentar: Noteras.